

PAPOUŠCI

Exkluzivní interview
Jacobo LACS
Zoologico del Istmo
PANAMA 🇵🇦

Odchov arů hyacintových v ČR
Proč si papoušek vytrhává peří?

Andrea Pokorná: Jak začít
trénovat s papouškem?

Rozbíjení vajec
Recesivní straka u agapornisů

ČASOPIS PRO CHOVATELE A PŘÁTELE PAPOUŠKŮ

PAPOUŠCI

ČASOPIS PRO CHOVATELE A PŘÁTELE PAPOUŠKŮ

**Ročník 21, číslo 4/2021
červenec/srpen**

Vydává:
Nakladatelství FYNBOS s. r. o.
tel. 775 275 299
e-mail: redakce@papousci.com
www.papousci.com
www.fynbos.cz

Ředitelka redakce
Alena Winner

Redakční tým
MVDr. Helena Vaidlová
Ing. Jana Jiroušková Kamborská
Milena Vaňková
MVDr. Veronika Trhoňová, Ph.D.
Ing. Martin Rašek
Ing. Petr Vopálka

Čestný člen redakce
Ing. Vladimír Doležal

Oborná spolupráce
LORO PARQUÉ FUNDACIÓN
Rafael Zamora Padrón
Dr. David Waugh
(Tenerife, Španělsko)

Jazyková korektura
Zdeněk Švehla

Překlady
Mgr. Hana Ash

Tisk
Triangl, a.s. (www.trianglprint.cz)

Vychází 6x ročně
Cena jednoho výtisku **75 Kč**
Cena pro předplatitele **65 Kč**

Sídlo nakladatelství:
Dubné 168, 373 84 Dubné

IČ 07292520
DIČ CZ07292520

Předplatné pro ČR zajišťuje
SEND Předplatné s.r.o.
E-mail: send@send.cz
Tel.: 225 985 225
777 333 370

Předplatné pro Slovensko zajišťuje
Magnet Press Slovakia s. r. o.
Tel.: 00421 267 201 931
e-mail: predplatne@press.sk

**Časopis je možné koupit ve volném
prodeji v prodejnách s tiskem**
rozšiřuje První novinová společnost, a.s.

© Nakladatelství FYNBOS s. r. o.
Autorská práva vykonává vydavatel.
Zprávy, články a drobná sdělení nesmí být
současně nabídnuta jinému českému nakladatelství.
Veškeré zveřejněné texty, ilustrace,
příspěvky a fotografie včetně grafické úpravy
časopisu jsou chráněny autorskými právy dle platných
zákonů. Reprodukce, rozšiřování jakékoliv části
časopisu tiskem či elektronickými médii bez souhlasu
vydavatele je zakázáno. Toto ustanovení platí též
pro překlady do cizích jazyků. **Za původnost
příspěvku odpovídá autor.** Redakce si vyhrazuje
právo na krácení či úpravu příspěvků.
Redakci nevyžádáné rukopisy, fotografie
a kresby se nevracejí.

Evidenční číslo
MK ČR 11228
ISSN 1213-4619

Milí přátelé,
chovatelé!

Editorial

*„Žijeme v naprosto jedinečné a historicky
první době. Doba, kdy primární hodnotou
byla sobecká maximalizace moci a peněz,
končí letošním výjimečným rokem a z jejich
trosek se rodí nový způsob fungování lidské
společnosti. Věřím, že právě laskavost a uvě-
domění si vzájemného propojení a souná-
ležitosti všeho živého se stávají základními
principy nového paradigmatu.“*

**Karel Janeček, významný matematik
a vizionář, zakladatel nadace Karla Janečka,
www.nadacekj.cz**

Dnes si s dovolením vypůjčím slova Karla Janečka, geniálního matematika, který svůj um vložil do realizace mnoha výborných projektů, které pomáhají lidem. Lépe bych totiž aktuální dobu nevystihal. Nepřímou tak přejdu do papouščího světa, protože zmíněná filozofie sem lze bezpochyby přenést.

Většina chovatelů papoušků měla v uplynulém roce mnoho času pro delší přemýšlení, stanovování si cílů a konceptů v chovatelském managementu. Je samozřejmě každého věc, jak chce, aby jeho chov vypadal a je na každém, z jakého má dobrý pocit. Ale teď už, myslím, všichni vidíme, jak je ona soudržnost důležitá. A nemusí se jednat pouze o soudržnost mezi lidmi, ale může se jednat o soudržnost mezi lidmi a papoušky, ať už chovanými nebo volně žijícími. Aplikace laskavosti je nezbytně důležitá. Vždy lze vylepšit welfare, tedy postarat se o co nejvhodnější podmínky, vždy lze více spolupracovat s ostatními chovateli a předávat si informace, vždy lze podpořit nadace, směřující své finance na ochranu papoušků a jejich přirozených biotopů. Laskavé skutky by měly tvořit novou budoucnost. Pokud se chovatelský um vnese do snahy o pomoc samotným papouškům, a nejde primárně pouze o finanční zisk a bezhlavé masové množení, bude mít práce, které se věnujeme, dospělý smysl. V chovatelském světě se pohybují už velmi dlouho a vím, že mnoho chovatelů má pro papoušky velké a upřímné srdce. Ti budou autory nové popandemické doby, která by se měla zaměřit na dostatek argumentů pro samostatné organizace, které bojují o nesmyslný zákaz provozování zoo i chovů samotných. I když fakta hovoří za vše, osvěta je velmi důležitá. A právě ta je jedním z cílů našeho časopisu, který je zde pro zodpovědné chovatele a majitele papoušků.

Díky za vaši přežití!

Alena Winner

Foto na titulní straně:

Amazonek černotemenný
(*Amazona melanocephalus pallidus*)
– modrá mutace © Foto: Roland Seitre

Asi dvacet minut jízdy autem od pevnosti Portobelo (Panama), v Puerto Lindo, se nachází zoologická zahrada Conservation Centre Zoologico del Istmo s 720 voliérami a starají se tu o 50 druhů savců a 450 druhů a poddruhů ptáků, z nichž 140 zastupují papoušky. Působivou chovatelskou usedlost (facility) založil a vybudoval obdivovatel přírody a zejména rozmanitého ptáčího světa Jacobo Lacs. **Nenechte si ujít interview na straně 206.**

LETNÍ SOUTĚŽ

CENY v hodnotě 28 810 Kč

Vyhraj týdenní pobyt v Novohradských horách a krmiva PSITTACUS

1.
cena

- Týdenní pobyt pro PĚT OSOB
v apartmánu Hubert (16.–23. 10. 2021)
v srdci Novohradských hor
v hodnotě 12 500 Kč
- Poukaz na nákup
krmiv pro exotické ptactvo Psittacus
v eshopu www.janoschbf.com
v hodnotě 7 500 Kč
- Roční předplatné časopisu PAPOUŠCI
v hodnotě 390 Kč

Týdenní pobyt
v Novohradských horách
je ideální pro milovníky
přírody, cyklistiky či turistiky.
Apartmán se nachází mezi horami
Vysoká a Kraví hora v obci Hojná Voda.

Velikost srubového apartmánu činí cca 70 m + 18 m krytá terasa. Apartmány mají obývací místnost s kompletně vybavenou kuchyní, dvě samostatné ložnice (dvě a tři lůžka). Součástí je koupelna se sprchovým koutem a dvě toalety. K dispozici je televize se satelitem a wifi. Všechny místnosti objektu jsou s výhledem do zalesněné krajiny. Parkování je možné přímo u objektu na uzavřeném vlastním pozemku.

2.
cena

- Poukaz na nákup **krmiv pro exotické ptactvo Psittacus** v eshopu www.janoschbf.com v hodnotě **5 000 Kč**
- Roční předplatné časopisu **PAPOUŠCI** v hodnotě **390 Kč**
- 2 vstupenky do Zoo Zlín v hodnotě **320 Kč**

Více o krmivu:
www.janoschbf.com

3.
cena

- Poukaz na nákup **krmiv pro exotické ptactvo Psittacus** v eshopu www.janoschbf.com v hodnotě **2 000 Kč**
- Roční předplatné časopisu **PAPOUŠCI** v hodnotě **390 Kč**
- 2 vstupenky do Zoo Zlín v hodnotě **320 Kč**

Postup v krocích:

1. Objednejte si, nebo prodlužte roční předplatné tištěného časopisu **PAPOUŠCI** (390 Kč/rok) v termínu **1. července – 13. srpna 2021**.
2. Automaticky se dostáváte do slosování o výše uvedené ceny.
3. Slosování se uskuteční **16. srpna 2021**. Pokud budete vylosováni, ihned Vás zkontaktujeme a domluvíme se na předání výhry.

Objednáním předplatného souhlasíte s pravidly, která jsou uvedena na webu www.papousci.com.

Objednávky předplatného:
Tel.: 777 333 370
E-shop: www.papousci.com

nakladatelství
dona

Letní soutěž	202
Redakce PAPOUŠCI a JANOSCH B&F	
Jacobo Lacs žije pro přírodu	206
Alena Winner, Jacobo Lacs	
První odchovy arů hyacintových u Pavly Říhové	222
Milena Vaňková	
AGAPORNISOVÉ	
– mutace recesivní straka	232
Marek Blažek	
Proč si papoušci vytrhávají peří (sebepoškozování)	238
Rosemary Low	
Rozbíjení vajec	248
MVDr. Helena Vaidlová	
Ara vojenský – mexický gurmán	254
Dr. David Waugh	
Trénujeme s papoušky	
– jak začít trénovat s papouškem	260
Andrea Pokorná	
S papouškem na dovolenou do zahraničí	264
Mgr. Markéta Palátová	

ESHOP

TIŠTĚNÝ ČASOPIS

ČLÁNKY ONLINE

CHOVATELSKÁ INZERCE

PAPOUŠCI

ČASOPIS PRO CHOVATELE A PŘÁTELE PAPOUŠKŮ

NAVŠTIVTE NÁŠ ESHOP

Elektronická čísla také jednotlivě!

DO MOBILŮ, TABLETŮ, POČÍTAČŮ...

www.papousci.com

Jacobo Lacs

žije pro přírodu

Text: Alena Winner & Jacobo Lacs
Foto: Ydale Willinger
Roland Seitre

Jacobo Lacs
Chovatel a ředitel
zoologické zahrady
Conservation Centre
Zoologico del Istmo, Panama

Historicky první rozhovor
s Jaco Lacsem byl zveřejněn
1. května v našem anglickém
časopise AWIPARROTS.
Věhlasný chovatel poskytl
exkluzivní interview
pro nakladatelství Fynbos.
Děkujeme!

První odchovy

arů hyacintových u Pavly Říhové

Text: Milena Vaňková • Foto: Pavla Říhová

Nedaleko Prahy se nachází jedno z nejkrásnějších a s láskou a citem tvořených chovatelských zařízení, jaké jsem měla možnost navštívit. Kromě majestátních papoušků zde mají své pavilony různé druhy želv, terarijních zvířat a nechybí obrovská zimní zahrada pro květiny. O tuto krásu se stará majitelka Pavla Říhová. Za nikdy nekončící péči a lásku se Pavla letos dočkala radosti u arů hyacintových.

AGAPORNISOVÉ mutace recesivní straka

Text: Marek Blažek

Foto: Bernd Ziegenfuss, Jacek Nitsch, Petr Vopálka

*Agapornis fischeri, recesivní
straka V violet D modrý.*

Rád bych Vám dnes představil v chovech vzácnou mutaci – recesivní straku. Jejím chovem se zabývá velice úzká skupina chovatelů, přitom se její náročnost až tak neliší od jiné recesivní mutace. V článku Vám popíši hlavní znaky, dědičnost a vlastní zkušenosti z chovu této krásné, ale opomíjené mutace. Poprvé se objevila v roce 1968 v Austrálii u agapornise růžohrdlého. V roce 1990 pak v Nizozemí u agapornise fischeri. U těchto dvou druhů je tedy originální, do dalších druhů agapornisů (škraboškový, hnědohlavý, růžohlavý) byla přenesena transmutací.

Proč si papoušci vytrhávají peří (sebepoškození)

Text a foto: Rosemary Low

Vytrhávání peří je pravděpodobně nejvíce znepokojujícím a nesprávně chápaným problémem, se kterým se mnozí chovatelé papoušků setkají. Nezkoušení majitelé chtějí ode mne často poradit, a jejich první otázka bývá, jestli toto chování způsobili roztoči či vši. Pokud by tomu tak bylo, šlo by o extrémně vzácný případ.

Výtrhávání peří, oklovávání peří (konce peří jsou oklované, ale peří není vytrhané) a další chování poškozující peří jsou ve skutečnosti vážné problémy týkající se chování. Není náhoda, že k nim často dochází u nejinтелиgentnějších druhů, jako jsou: **žakové, papoušci ara a kakaduové.**

**TITO PTÁCI POTŘEBUJÍ
NEUSTÁLOU STIMULACI
MYSLI A ZOBÁKU.**

Totéž platí pro velmi aktivní a zvědavé papoušky rodu *Pyrrhura* a *Psittacara* (některé druhy dříve z rodu *Aratinga*), a papoušky patagonské (*Cyanoliseus patagonus*). Toto chování by se samozřejmě mohlo vyskytnout u jakéhokoli druhu, včetně papoušků rodu *Eclectus*.

Vytrhávání peří je odstraňování či mrzačení peří. Obvykle začíná na prsou a / nebo stehnech. Později může docházet k odstranění peří na vnitřní straně stehů a křídel, a u žáků také ocasních per. Toto chování má podobný

charakter jako vytrhávání vlasů u lidí (trichotillomanie) a vytrhávání chlupů u myší, morčat, králíků, ovcí, psů a koček. Jedná se obvykle o psychologický problém.

Vytrhávání by nemělo být zaměňováno se ztrátou peří u virových onemocnění, jako je cirkoviróza papoušků (CP), která vypadá jinak, a často zahrnuje i temeno hlavy. Navíc zobák začne přerůstat, zejména u kakadu. Například u andulky napadené viry začíná ztráta peří na letkách a ocase. Toto onemocnění se vyskytuje ve volné přírodě – nemoci virového původu se tam bohužel vyskytují, vytrhávání peří ne.

Kdy dochází k vytrhávání peří?

Dochází k němu po stresující události nebo po obdobích nudy a nedostatečné stimulace, kdy papoušek tráví příliš dlouhou dobu sám, či když má bolesti. Dalšími příčinami jsou hormonální změny, kdy papoušek pohlavně dospívá, nebo se dostává do chovné kondice. Tuto příčinu můžeme vypožorovat jak u papoušků společníků, tak i u chovných ptáků. Může se též jednat o sezonní problém, ne trvalý.

ROZBÍJENÍ VAJEC

Toto téma není příliš veterinární. Přesto si dovolím na toto téma napsat pár řádků, které mají za úkol pomoci všem v této sezoně nevylíhnutým a zničeným vejcím, aby příště dostala lepší podmínky a šanci přežít – čtenář snad odpustí trochu nadsázky.

TRÉNUJEME S PAPOUŠKY

Jak začít trénovat s papouškem?

Text a foto: Andrea Pokorná

Příroda nás neobdařila schopností rozumět řeči zvířat a stejně tak zvířata nerozumí nám, i když jsme často sváděni myslet si opak. Trénink je způsob komunikace mezi člověkem a papouškem, kterému rozumí obě strany.

Při tréninku posilujeme vzájemnou důvěru, zaměstnáme papouškovi hlavu a naučíme se měnit jeho chování pomocí pozitivní motivace.

S PAPOUŠKEM na dovolenou do zahraničí

Text: Mgr. Markéta Palátová
Foto: autorka, Monika Bajarová,
Wikimedia Commons

Můžeme vzít papouška s sebou na dovolenou do zahraničí? Jak bychom měli být na takovou cestu připraveni? Je tady léto a mnozí z nás už přemýšlejí, kde stráví dovolenou. Pokud to situace dovolí, spousta lidí ráda vyrazí někam za hranice. Můžeme na takovou cestu s sebou vzít i svého papouška?

Papoušek je velmi společenský tvor, který chce trávit co nejvíce času se svým hejnem. Některé druhy papoušků dokonce vytvářejí doživotní páry, a jsou tedy na svého majitele velmi fixovaní. Pokud si takového papouška pořizujeme, musíme počítat s tím, že jednou nastane situace, kdy budeme stát před důležitým rozhodnutím. Potřebujete strávit několik dní nebo týdnů mimo domov? Co uděláte s papouškem? Je to důležitá věc, na kterou bychom při pořizování papouška neměli zapomenout. Spousta majitelů se jejich pořízením dobrovolně vzdává zahraničních pobyků. Nemusí to být pravidlem, ale...

Zvažujete, že byste vzali papouška s sebou do zahraničí? Zvažujte pečlivě! Co bude

